

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece punct din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL **(30 punct)**

Îrja a vizgalapra mindegyik helyzet esetében a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik.

1. *Az emberi természet* vonatkozik:
 - a. azon sajátosságokra amelyekkel az ember nem rendelkezik
 - b. az ember sajátos tulajdonságaira, amivel rendelkezik
 - c. az állatok sajátosságaira
 - d. olyan meghatározó tulajdonságokra, amivel az ember nem rendelkezik
2. Az eudaimonista etika képviselője:
 - a. Arisztotelész
 - b. L. Blaga
 - c. Imm. Kant
 - d. K. R. Popper
3. Az alkalmazott etika egyik sajátos problematikája az:
 - a. erény
 - b. a klonózás
 - c. a ráció
 - d. a kötelesség
4. A pozitív szabdság biztosítása feltételezi:
 - a. az állam nagyobb mértékben beavatkozik az egyén életébe
 - b. az állampolgárok védelmének a hiánya az állam részéről
 - c. az állam hiánya
 - d. az állam beavatkozásának korlátozása minimális szintre
5. L. Blaga szerint az ember sajátossága:
 - a. a titokban való és felfedésre váró lét
 - b. az ösztönök összessége
 - c. a közvetlenben és a biztonságban való létezés
 - d. a faj lüktetése
6. A társadalmi szerződés szabályozza:
 - a. az átmenetet a társadalmi állapotból a természetes állapotba
 - b. egy adás vételi folyamatot
 - c. az átmenetet a természeti állapotból a társadalmi állapotba
 - d. a házassági viszonyt
7. Az alkalmazott etika sajátossága, hogy egy eljárás ami:
 - a. deduktív
 - b. elvi
 - c. induktív
 - d. hiányos

8. A *kényszerek hiánya* szintagmával meghatározzuk:
- az autoritást
 - a szabadságot
 - az etikát
 - az egyént
9. A deontológiai etika központi fogalma:
- az élvezet
 - a kötelesség
 - az erény
 - az eudaimonizmus
10. J. P. Sartre filozófus szerint az *abszolút felelősség* a következménye:
- az abszolút szabadságnak
 - az abszolút erőnek
 - a társadalmi visszaéléseknek
 - a társadalmi igazságosságnak

II. TÉTEL (30 pont)

A. A baloldali oszlopban az etikára jellemző fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó igaz állítások. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Teleológiai etika	1. Az erkölcs alapjának tekintik az utilitarizmusban.
b. A Legnagyobb Boldogság Elve	2. A jelenkori politikai filozófia egyik sajátosságát célozza meg.
c. Kategorikus imperativusz	3. Összetételében megtaláljuk a régi görög nyelvből származó fogalmat, amit <i>célnak</i> és <i>megvalósulásnak</i> fordítottak.
d. Etika	4. Imm. Kant jelentette ki.
	5. <i>Gyakorlati filozófiának</i> is nevezik, ami az erkölcs tanulmányozásával foglalkozik.

16 pont

- B. Érveljen megközelítőleg tíz sorban az alábbi állítás mellett vagy ellen „Az egyedüli szabadság, ami méltó erre a névre, az nem más, mint kövesd a saját jóléted, a saját módodon, egészen addig, amíg nem sértesd vagy akadályozol meg másokat ennek elérésében.” (J. St. Mill) **8 pont**
- C. Írjon egy példát, amelyben hangsúlyozza a szabadság és az autoritás fogalmak közötti viszonyt, a jelenkori társadalomban. **6 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

Mit értünk itt azon kijelentés alatt, hogy a létezés megelőzi a lényegét? Ez azt jelenti, hogy az ember először létezik, megtalálja magát, megjelenik a világban, majd meghatározza önmagát. Az egzisztencialista felfogás szerint az ember meghatározhatatlan, mert kezdetben az ember semmi. De akkor lesz valami, és az lesz, amit ő maga fog csinálni egyedül.

(J. P. Sartre, *Existencialismul este un umanism*)

Válaszoljon az alábbi követelményekre:

- Azonosítsa a filozófiai alapgondolatot, amelyre a szöveg utal! **4 pont**
 - Mutassanak rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami *létezés* és az *öntudat* fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. **10 pont**
 - Fejtse ki véleményét, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**
- B. Tudva, hogy egy méltányos társadalomban, az igazságosság magába kellene foglalja a szabadságot, az egyenlőséget és a jutalmat.
- Érveljen körülbelül öt sor terjedelemben ennek a filozófiai eszmének/tézisnek az igaza mellett! **6 pont**
 - Szemléltesse egy konkrét példán keresztül, a *procedurális igazságosság* és az *esélyegyenlőség* közötti viszonyt! **4 pont**